

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**
PERFIL

JORDI PUNTÍ VA DEBUTAR AMB EL LLIBRE DE CONTES 'PELL D'ARMADILLO' (1998). DESPRÉS D'ANIMALS TRISTOS' (2002) VA PUBLICAR 'MALETES PERDUDES' (2010) I 'ELS CASTELLANS' (2011). AMB 'AIXÒ NO ÉS AMÈRICA' TORNA A LA NARRATIVA BREU

Una disposició vagament afectiva

JORDI
LLAVINA

“Això no és Amèrica”, l’expressió que dona títol al nou llibre de Jordi Puntí, representa bé el desencant general que trobem en aquestes històries, escrites i publicades al llarg dels últims disset anys. I encara més sense el signe d’exclamació final: com si l’hipotètic pronunciat de la frase la digués mig d’esma, sense gens d’intenció reprovatòria o exemplar. Com si, a més a més, *Amèrica*, com a concepte, ja no pogués prometre ni les engrunes de cap somni. A banda l’estil de Puntí –tan cenyit, irònic sense excessos, sempre ponderat en els detalls–, allò que fa que el llibre tingui coherència i un mateix aire de família del primer conte a l’últim és el protagonisme d’uns individus que compten de 40 anys en amunt, tots ells amb una clara tendència al buit existencial. Enunciat així queda massa ampul·lós: no saben ben bé on van, per què provaven d’anar cap a una banda i no se n’han acabat de sortir. De vegades, es deixen portar, com l’autoestopista

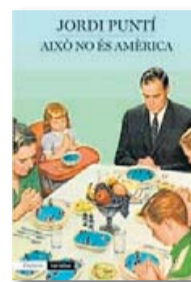
d’*Intermitent*. Altres vegades recorden algú que ja no hi és, com el vidu de *Vertical*, que dibuixa tot de lletres invisibles, amb els seus passos, en uns recorreguts nocturns per Barcelona (lletres que només podria llegir algú que pilotés una avioneta i que seguís, atent, els seus trajectes); hi ha ocasions que es miren a ells mateixos sense mirar-se, com un dels protagonistes de *Premi de consolació*, que s’imagina protagonitzant videoclips amb cançons que li agraden.

Caçadors i pescadors

Els *losers*, per tant, són personatges habituals d’aquesta narrativa. Potser el més memorable de tots és Sam Cortina, un pianista i cantant que hauria pogut ser alguna cosa en el món de la música, però que un atzar –un atzar amb nom de dona– va forar del camí de l’èxit. Fa vuit anys que viu tancat en un immens vaixell de creuer, on ofereix un concert cada vespre. Un altre de ben meritori és el protagonista d’*El miracle dels pans i els peixos*, Miquel (Mike) Franquesa, ludòpata irredempt que decideix emigrar a Las Vegas, on, finalment, i al cap de moltes trompades vitals, trobarà la seva manera de guanyar-se les garrofes: com a *cooler*; això és, el qui té la capacitat de dur malastrugança als jugadors més afortunats, de refredar la seva tendència al guany constant.

Segons Puntí, hi ha dos tipus de narradors: els caçadors i els pescadors. Els primers “surten a buscar la matèria literària, s’endinsen en territoris desconeguts i agusen els sentits per trobar una història, un personatge, un fil per estirar o una revelació que els obrirà el camí de la paraula”. Els segons, en canvi, “contemplen la vida i omplen el

Presentació del llibre
Jordi Puntí serà entrevistat per Anna Guitart demà a les 12.30 h

AIXÒ NO ÉS AMÈRICA
JORDI PUNTÍ
EMPÚRIES/
ANAGRAMA
220 PÀG. / 17 €

temps d’espera amb la imaginació i els pensaments, i al final pot ser que la peça que han pescat sigui gairebé una excusa per poder narrar tot el que els voltava pel cap”. Ell, Jordi Puntí, em sembla una bona combinació de tots dos. En l’inicial paper de caçador, sent preferència per assumptes que s’allunyen de les circumstàncies massa familiars o, fins i tot, pròpies. Alhora, però, com a narrador pescador, no cal que el fil tibi: el que més captiva de la seva literatura no és el peix que intuïm sota l’aigua, sinó tot el que envolta l’escena de pesca, que compon un món populós i travessat de corrents de tota mena.

Els seus personatges són itinerrants per definició, i insatsifets sense cap vocació de ser-ho. Es desplacen d’un lloc a un altre a peu, fent dit, en vaixell... No es mouen gaire de lloc (del seu ancoratge moral). Fins que els arriba una crisi, i llavors queden descol·locats. En el conte *Ronyó* les tres frases finals confirmen el que ja sospitàvem. Però ho fan amb un enginyós cop d’efecte, que té la virtut de sintetitzar i il·luminar la separació de més de trenta anys entre dos germans enfrontats. La frase final de *La mare del meu millor amic* és, més encara que un cop d’efecte, un cop de puny: el protagonista finalment consumarà un viu desig de la seva joventut. Però la mare del seu millor amic, en satisfer aquest desig, ni s’ha adonat de qui era ell.

Un dels perdedors, una mena de pidolaire que no pidola, sempre pronuncia la frase: “A Déu l’obeeix la matèria!” La conversió d’aquest anònim personatge en un popular friqui té a veure amb l’estupidesa del nostre món tan ben comunicat. Un llibre rodó, que, a més, fa de molt bon llegir. ♦♦

“EL QUE MÉS CAPTIVA DE LA LITERATURA DE JORDI PUNTÍ NO ÉS EL PEIX QUE INTUÏM SOTA L’AIGUA, SINÓ TOT EL QUE ENVOLTA L’ESCENA DE PESCA”

RAQUEL MOSULL DEL CAMPO

Aquesta salut mineral dels fascinats

VÍCTOR
OBIOLS

Josep Carner, a qui va atorgar-se-li –no sense un grau evident de gasiveria, aquesta tara tan nostrada– el títol de príncep dels poetes, puix que el de rei li esqueia amb molta més justícia, va regnar sens dubte en el domini de l’anomenada fal·làcia patètica, la famosa figura literària. El fet és que el poeta de Costitx, Sebastià Perelló, usa aquesta eina en la qual Carner –el rei– excel·lí, i ho fa amb la mateixa naturalitat, infonent en el lector la mateixa sensació que infon Carner: la de trobar-se davant d’un posseït pel llenguatge, que encarna les coses i les fa anar al seu ritme de dansa i giragonsa sense

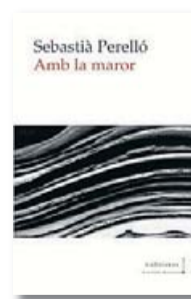
cap fals moviment. Que no vol dir que no hi hagi artifici –en el sentit noble de la paraula–, feina fosca (o clara) a l’obrador. En aquesta “fal·làcia”, el costitxer és tan lapidari i oracular com el que més: “Quan els noms ronsegen / i els pins donen la paraula / de no desdir-se de l’ombra que alcen, / cau el dia”. És clar que els pins no poden desdir-se de res, però què seria la poesia si no pogués posar en moviment especular la realitat bategant que l’envolta?

El mirall stendhalià pot moure’s de lloc i fer reflex de qualsevol superfície. Després, el *vates* ja s’ocuparà de fer el

viatge endins, un cop explorat a fons l’enfora. Perelló, de qui caldrà parlar amb calma algun dia, encén l’esca de la interlocució. És a dir, el seu lector es veu impel·lit a interrogar-se primer perquè s’endinsa en un avenc intricat de llengua, i vol respondre després, i desitja furgar i tornar a escoltar la veu que es desprèn d’aquesta maror, que és més agitació de l’esperit que no remor de mar.

El poema central que dona títol al recull, en quatre seccions, és prou explicatori. És amb la dicció perelloniana del Gran Estil, hereu de Joan Alcover (i Ramon Llull, i Paul

Conversa amb el poeta
Perelló parlarà de la seva obra amb D. Sam Abrams el 12 de setembre a les 18 h

AMB LA MAROR
SEBASTIÀ PERELLÓ
LEONARD MUNTANER
98 PÀG. / 12 €

Celan, via Arnau Pons), que crea i deixa fet i imprès un poema d’antologia. Perquè Perelló té aquella facilitat picassiana per a l’expressió –en el seu cas lingüística–. Tot flueix, tot canta, no fa angúnia en cap moment, res no ha estat forçat, més que en la força indagatòria que l’orienta. I és en aquest sentit que parlàvem de poder oracular: el poeta es deixa dir, és mitjancer, i el discurs flueix, sempre vigilat de prop. L’art del podador n’és una vida lleugera, diu la cançó. Per què? Perquè pot caure quan s’enfila? Mes Perelló sap ressuscitar. I dir: “A l’espina esquerra del lloc rost / m’hi creix la claror dels dies que fugen”. o “Aleshores s’agleva la set de dir / aquesta sang ullada del foscant”, o “Allò que vols dir t’ultrapassa”. ♦♦